

ЕВОЛЮЦІЯ ПОНЯТТЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Панчева К.О., Стригуль Л.С.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Власний капітал є однією з основних категорій обліку. Проте досі серед вчених-економістів немає єдиної концепції для трактування цього поняття. Для більш глибокого розуміння категорії «капітал» її слід досліджувати, застосовуючи історичний підхід. Цей підхід знайшов своє відображення у працях Ф. Ф. Бутинця, Є. В. Мніха, В. Є. Швеця, А. Маршала та інших. Вперше поняття «капітал» з'являється в XII – XIII ст. і означає «засоби, склади товарів, сума грошей, позичені під проценти» [1]. Пізніше представники меркантилізму під цим поняттям розуміли форму абсолютного багатства. Їхні наступники – представники фізіократичної школи – відносили до капіталу інструменти, сировину та інші речові чинники виробництва [2]. А. Сміт та Д. Рікардо, які були представниками класичної економічної школи, трактували питання капіталу, як накопиченого запасу (частини багатства), необхідного для подальшого виробництва, від якого розраховують отримати прибуток [1]. К. Маркс також не мав єдиної думки щодо трактування цього поняття: 1) капітал – це вартість, яка створює додаткову вартість, або капітал – це само зростаюча вартість [2]; 2) капітал – це сутність, що проявляється в русі, у взаємодії уречевлених засобів виробництва з живою працею [1]. А. Маршал, який представляє неокласичну школу, розглядав капітал на макро- (капіталом є вся сукупність засобів виробництва, забезпечена ресурсами праці та землі) і макрорівнях (капітал – це частина багатства власника, яка може бути ним використана для отримання доходу). На сучасному етапі слід навести такі трактування сутності поняття «капітал». З точки зору фінансового менеджменту капітал – особливим чином організована частина фінансових ресурсів, залучених господарюючим суб'єктом на правах власності або у тимчасове користування з метою їх нарощування шляхом інвестування в певні активи. На думку Л. М. Алексеєнко, капітал – це угода між «минулим і майбутнім», вартість, що приносить дохід, основними джерелами капіталу є заощадження й надходження відсотків за його користування [3]. Дж. Сінгел визначає капітал, як долю власника у засобах підприємства [1]. Згідно НП(С)БУ №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», власний капітал – це частина в активах підприємства, що лишається після вирахування його зобов'язань [4].

Література:

1. Варичева, Р. В. Поняття власного капіталу / Р. В. Варичева // Вісник ЖДТУ. – 2010. – № 2 (52). – С. 81-85.
2. Козяр-Якубів С. О. Економічна сутність та історичні аспекти власного капіталу / С. О. Козяр – Якубів // Науковий вісник НУБіП України – 2012. - № 169 (2). – С.105 – 110.
3. Мацьків В. В. Особливості формування фінансового капіталу підприємств / В. В. Мацьків // Інноваційна економіка . - 2014. - № 1. - С. 171 –175.
4. Ромашко О. М. Удосконалення обліку власного капіталу на підприємстві/ О. М Ромашова // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації : міжнародний збірник наукових праць. Випуск 1. – Тернопіль: Крок, 2013. – С. 30-33.